

Jan Charytański

"Christliche Existenz nach dem Neuen Testament", Rudolf Schnackenburg, München 1968-1968 : [recenzja]

Collectanea Theologica 39/3, 194-195

1969

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Zagadnienie katechezy biblijnej, jej związek z katechizmem, a zwłaszcza celowość historii biblijnej są żywo dyskutowane również w Polsce, zwłaszcza w związku z projektem nowego katechizmu, nowego programu, czy nowych podręczników. Praca W. L a n g e r a, napisana przystępnie, konkretnie i praktycznie, a zarazem korzystająca z naukowego dorobku współczesnej bibliistyki, może rzucić wiele światła na naszą rodzimą problematykę, dopomóc w jej rozwiązaniu i znalezieniu właściwej drogi.

Ks. Jan Charytański SJ, Warszawa

RUDOLF SCHNACKENBURG, *Christliche Existenz nach dem Neuen Testament*, München 1967—1968, Kösel-Verlag, 2 t., s. 196 + 196.

Zagadnienie aktualności Pisma św. dla współczesnego człowieka uzyskuje coraz większe znaczenie w życiu Kościoła, szczególnie jednak w homiletyce i katechetyce. Ten właśnie akcent aktualności, ścisłego powiązania nauki Pisma św. i współczesnego życia odnajdujemy w najnowszej publikacji niemieckiego biblisty, profesora egzegezy N. Testamentu na uniwersytecie w Würzburgu, Rudolfa S c h n a c k e n b u r g a. Co prawda nie mamy w niej do czynienia z całkowicie nowym owocem poszukiwań autora. Omawiana obecnie pozycja stanowi zbiorowe wydanie wielu dawniejszych prac autora opublikowanych i niepublikowanych. Toteż w każdym tomie istnieje specjalna tablica informująca, gdzie i pod jakim tytułem drukowane były poszczególne opracowania, składające się na omawianą pozycję.

Nie można jednak powiedzieć, że mamy do czynienia jedynie ze zbiorem różnych artykułów. Autor przygotowując to wydanie przerabiał uprzednie opracowania, oddając w ręce czytelnika zwartą całość. Pierwszy tom skupia się przede wszystkim na nauce Ewangelii synoptycznych. W drugim natomiast przeważają opracowania pism św. Jana i św. Piotra. Autor analizuje biblijne pojęcie wiary. Omawia nawrócenie chrześcijańskie i jego specyficzne ujęcia u różnych autorów Nowego Testamentu. Ukazuje naukę św. Jana o grzechu w życiu chrześcijanina, a zarazem naukę o wolności chrześcijanina według św. Pawła. Bardzo wiele miejsca poświęca zagadnieniu doskonałości chrześcijańskiej, dojrzałości chrześcijanina, szczególnie wyróżniając kazanie na górze w jego podwójnym ujęciu, jak również naśladowanie Chrystusa oraz ewolucję tego pojęcia, jaką można odnaleźć w różnych księgach Nowego Testamentu. Osobny również rozdział poświęca „módlitwie w duchu i prawdzie”. Dla człowieka XX w., zainteresowanego problematyką poruszoną w *Konstytucji o Kościele w świecie współczesnym*, szczególne znaczenie posiadają rozdziały poświęcone zagadnieniom antropologicznym. Należy tu ukazać biblijnego obrazu człowieka, ujętego jako organiczna całość, ze szczególnym uwzględnieniem jego powiązań i warunkowań historycznych i społecznych, jak również w perspektywie dokonanego i ciągle dokonującego się zbawienia. W ścisłym związku z poprzednim tematem pozostaje analiza biblijnego pojęcia świata, życia i śmierci. Dynamikę życia chrześcijańskiego podkreśla w analizie Pawłowej idei czasu między Paschą a Paruzją. Całość wreszcie zamyka problem roli chrześcijanina w tworzącej się przyszłości świata.

Mimo więc bliskości tematycznej istnieje głęboka różnica między tą publikacją autora a jego uprzednio wydaną pozycją *Die sittliche Botschaft des Neuen Testaments* (München 1954). Obie dotyczą zagadnienia moralności chrześcijańskiej w ujęciu ksiąg Nowego Testamentu. Poprzednia książka jest jednak bardziej analizą tekstów biblijnych, ukazującą naukę poszczególnych ksiąg i odkrywającą ewolucję, jakiej ulegają ujęcia życia chrześcijańskiego.

W swej nowej publikacji autor wybiera raczej linię wielkich tematów teologii biblijnej Nowego Testamentu, choć oczywiście podkreśla specyfikę

poszczególnych autorów. Częściej również odwołuje się do ujęć St. Testamentu. Przede wszystkim jednak zasadniczą różnicę stanowi ciągłe nawiązywanie do problematyki współczesnego życia, mentalności człowieka XX wieku. Szczególną więc wartość nowej pozycji nadaje egzystencjalny aspekt analiz biblijnych autora. I właśnie dlatego pozycję tę można jak najbardziej zalecić wszystkim głoszącym słowo Boże zarówno na ambonie, jak i w sali katechetycznej, czy wreszcie tym, którzy prowadzą godziny biblijne i organizują dyskusyjne spotkania biblijne, zwłaszcza dla młodzieży akademickiej.

Ks. Jan Charytański SJ, Warszawa

STUDIA PHILOSOPHIAE CHRISTIANAE 4 (1968) zeszyt 1.

Z początkiem roku akad. 1967/8 przeszedł na emeryturę długoletni profesor Wydz. Filozofii Chrześcijańskiej ATK dr Bolesław Gawecki. Zespół redakcyjny „*Studia Philosophiae Christianae*”, chcąc uczcić zasługi Profesora zarówno na polu twórczej myśli filozoficznej, jak i w katedrze filozofii przyrody Wydziału Filozoficznego ATK, poświęcił mu omawiany numer tego czasopisma. W słowie wstępnym, opracowanym przez Sz. W. Ślagę, naszkicowany został obszerny rys biograficzny oraz ogólna charakterystyka filozoficznej działalności prof. Gaweckiego. Jej dodatkową dokumentację stanowi starannie zestawiona bibliografia wszystkich prac filozoficznych prof. Gaweckiego.

Na treść numeru składa się 6 rozpraw naukowych oraz obszerny dział *Materiałów i recenzji*. Rozprawy prezentują szeroki wachlarz problematyki filozoficznej, sprowadzonej jednak na grunt bardzo szczegółowo sformułowanych tematów.

J. Iwanicki w artykule *Wartość dowodu z celowości na istnienie Boga* precyzuje swoje stanowisko w tej wciąż żywo dyskutowanej kwestii. Oryginalność ujęcia zagadnienia przez autora zaznacza się już w pierwszej, analityczno-formalnej części artykułu. Podejmuje w niej wysiłek sprecyzowania reguł określających warunki prawidłowego traktowania zagadnienia celowości, prócz tego podaje zasadnicze elementy przyjętego przez siebie schematu dowodowego. Część druga artykułu zawiera rejestr oraz analizę odpowiednich danych doświadczenia, zakończoną ostatecznym wnioskiem, że musi istnieć „jedyny Byt istniejący *per se*” i że ten Byt „jako sprawca celowości posiada atrybut właściwy: Najwyższy Intelekt” (str. 44).

Artykuł St. Kamińskiego pt. *O prawach koniecznych* stanowi ważny przyczynek dla rozstrzygnięcia fundamentalnej we filozofii chrześcijańskiej sprawy, czy istnieją prawdy konieczne i czy jest rzeczą możliwą ustalić w sposób pewny, że określone twierdzenie należy do tej kategorii prawd. Autor nie zamierza upraszczać zagadnienia. W tym celu wyróżnia trzy jego zasadnicze aspekty: ontyczny, poznawczy i językowy; następnie zaś formułuje trzy paralelne twierdzenia: istnieją konieczne stany rzeczy, które są przedmiotem twierdzeń koniecznie prawdziwych; dzięki intuicji adekwatnej i dostatecznie precyzyjnej możliwe jest niezawodne poznanie tych prawd podstawowym i najłatwiejszym środkiem, umożliwiającym wyrażanie, przekazywanie i sprawdzanie zawartej w tym poznanii prawdy koniecznej, jest język.

Problematykę teoriopoznawczą podejmuje również M. Lubanski w artykule *Empiryzm i aprioryzm*. Rozważania autora zmierzają do podkreślenia konieczności oparcia badania filozoficznego na analizie faktów, wziętych z doświadczenia naukowego, a nie spontanicznego.

Wyniki badań S. Sieka, przedstawione w artykule pt. *Zastosowanie metod projekcyjnych do psychologicznej analizy wytworu działalności twór-*